

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 23-01-2012

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/469/23-01-2012

Α Π Ο Φ Α Σ Η 3/2012

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος στην έδρα της την 17.01.2012 και ώρα 10:00 μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν ο Πρόεδρος της Αρχής Πέτρος Χριστόφορος, και τα αναπληρωματικά μέλη Πέτρος Τσαντίλας, Γρηγόριος Λαζαράκος, ως εισηγητής, και Χαράλαμπος Ανθόπουλος, σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Αναστασίου Πράσσου, Αναστασίου-Ιωάννη Μεταξά και Δημητρίου Μπριόλα, αντίστοιχα, οι οποίοι, αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Παρούσες χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν η Ε. Μαραγκού, νομικός ελέγκτρια - δικηγόρος, ως βοηθός εισηγήτρια και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

Με τη με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/4546/30.06.2011 αίτησή του προς την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, το Αναθεωρητικό Δικαστήριο διαβιβάζει την από 28.02.2011 αίτηση της Α και ζητά από την Αρχή να αποφανθεί για την χορήγηση ή μη άδειας πρόσβασης στο ιστορικό αρχείο του για την περίοδο 1946-1964 στην Α για ερευνητικούς σκοπούς. Η Α είναι διδάκτορας ιστορίας στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Πάντειου Πανεπιστημίου και ζητεί πρόσβαση στο

αρχείο του Αναθεωρητικού Δικαστηρίου προκειμένου να συμπληρώσει τη διδακτορική διατριβή της με τίτλο «Ο εμφύλιος πόλεμος στα Μαστοροχώρια και την Αετομηλίτσα της Κόνιτσας». Αντικείμενο της έρευνάς της αποτελεί, η ανεύρεση πρακτικών δικών του Διαρκούς Στρατοδικείου της περιόδου 1946-1964 που αφορούν σε πρόσωπα που κατάγονται από τα Μαστοροχώρια Γράμμου και την Αετομηλίτσα Γράμμου.

Η Αρχή μετά από εξέταση της παραπάνω αίτησης και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Το άρθρο 2 στοιχ. β', δ' και ζ' του ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προβλέπει ότι «*“Ευαίσθητα Δεδομένα” [νοούνται] τα Δεδομένα που Δεφορούν τη Διφυλετική ή Δεθνική Προέλευση, τα Διπολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές Απειθήσεις, τη συΔ ετοχή Δε Άνωση, σωΔατείο και Δυνδικαλιστική Δργάνωση, την Δγεία, την Δκοινωνική Δπρόνοια και τη Δρωτική Δζωή, καθώς και τα Δχετικά Δ Αποινικές Διώξεις ή Δκαταδίκες,...* “Επεξεργασία Δεδομένων Δ προσωπικού Δχαρακτήρα” [νοείται] κάθε Δργασία Δ ή Δειρά Δργασιών που Δπραγματοποιείται, από Δτο Δ η Δόσιο Δ ή Δ από Δνο Δικό Δπρόσωπο Δ η Δοσίον Δδικαίου Δ ή Δδιωτικού Δδικαίου Δ ή Δ Ένωση Δ προσώπων Δ ή Δρυσικό Δπρόσωπο Δ ε Δ ή Δ χωρίς Δ τη Δβοήθεια Δ αυτο Δατοποι η Δένων Δ εθόδων και Δ εφαρ Δ ζονται Δ σε Δ Δεδομένα Δ προσωπικού Δχαρακτήρα, όπως Δ η Δ συλλογή, η Δ καταχώριση, η Δ οργάνωση, η Δ διατήρηση Δ ή Δ αποθήκευση, η Δ τροποποίηση, η Δ ξαγωγή, η Δ ρήση, η Δ διαβίβαση, η Δ διάδοση Δ ή Δ κάθε Δ άλλης Δ ορής Δ διάθεση, η Δ συσχέτιση Δ ή Δ Δ συνδυασμός, η Δ διασύνδεση, η Δ δέσ Δευση Δ κλειδά), η Δ διαγραφή, η Δ καταστροφή,... “Υπεύθυνος Δ Επεξεργασίας” [νοείται] οποιοσδήποτε Δ καθορίζει Δ το Δ σκοπό Δ και Δ τον Δ τρόπο Δ επεξεργασίας Δ των Δ δεδομένων Δ προσωπικού Δχαρακτήρα, όπως Δρυσικό Δ ή Δ νο Δικό Δπρόσωπο, δη Δόσια Δ αρχή Δ ή Δ υπηρεσία Δ ή Δ οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός».

Το άρθρ. 4 § 1 στοιχ. α' και β' του ν. 2472/1997 ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι ο σκοπός της επεξεργασίας πρέπει να είναι καθορισμένος, σαφής και νόμιμος, τα δε δεδομένα να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα απαιτούνται ενόψει του σκοπού της επεξεργασίας.

Για τη νόμιμη επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων απαραίτητη είναι η χορήγηση άδειας από την Αρχή στην περίπτωση που συντρέχει κάποια από τις βάσεις

νομιμότητας της επεξεργασίας που ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 7 του ν. 2472/1997. Σύμφωνα, λοιπόν, με το άρθρ. 7 § 2 στοιχ. στ' του ν. 2472/1997 «Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η συλλογή και επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών, υστερα από άδεια της Αρχής, όταν επεξεργασία πραγματοποιείται για ερευνητικούς και επιστημονικούς αποκλειστικούς σκοπούς και από τον όρο ότι τηρείται η ανωνυμία και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία αναφέρονται».

Το άρθρ. 10 του ίδιου νόμου ορίζει τα εξής: «1. Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι απόρρητη. Ιεξάγεται αποκλειστικά και μόνο από πρόσωπα που τελούν υπό τον έλεγχο του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία και μόνο κατ' εντολή του. (...) 3. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει όλα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την διασφάλιση των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέλητη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη ορφή αθέλητης επεξεργασίας. Αυτά τα μέτρα πρέπει να δεξασφαλίζουν επίπεδο διασφάλισης ανάλογο προς τους κινδύνους που συνεπάγεται η επεξεργασία και η φύση των δεδομένων που είναι αντικείμενο της επεξεργασίας. ...»

Από τις προαναφερθείσες διατάξεις προκύπτει ότι η επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων επιτρέπεται σύμφωνα με το άρθρ. 7 § 2 στοιχ. στ' του ν. 2472/1997, για ερευνητικούς και επιστημονικούς σκοπούς - όπως, στη συγκεκριμένη περίπτωση, χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου (δεδομένου ότι η επιστημονική ιστορική έρευνα αποτελεί νόμιμο σκοπό επεξεργασίας, βλ. και άρθρ. 16 παρ. 1 Σ, όπου ορίζεται ότι η ανάπτυξη και προαγωγή της έρευνας αποτελεί υποχρέωση του Κράτους), υπό τις προϋποθέσεις της τήρησης της ανωνυμίας και της λήψης των απαραίτητων μέτρων για την προστασία των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων.

Όπως έχει κρίνει η Αρχή σε ανάλογες περιπτώσεις (αποφάσεις με αριθμ. 63/2002, 53/2003 και 50/2005): «Στην περίπτωση της ιστορικής έρευνας, όταν αυτή αφορά επαρκώς εξατομικευμένα πρόσωπα της ιστορίας που βρίσκονται ακόμα εν ζωή, θα πρέπει ο ερευνητής, με μέριμνα του υπευθύνου επεξεργασίας, να λαμβάνει προηγουμένως σχετική άδεια της Αρχής». Ως εκ τούτου, η Αρχή χορήγησε την σχετική

άδεια προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας του σχετικού αρχείου, από τον οποίο ζητούσε ο ερευνητής την πρόσβαση προς εκπλήρωση του ερευνητικού/επιστημονικού σκοπού, «υπό τον όρο ότι θα τηρηθεί η ανωνυμία των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα αιτούμενα στοιχεία, ώστε να αποφευχθεί κάθε δυνατότητα ταυτοποίησης» σε κάθε περίπτωση δηλαδή, με τήρηση της ανωνυμίας κατά τη δημοσιοποίηση των πορισμάτων της σχετικής έρευνας.

Περαιτέρω, η Αρχή με τις με αριθμ. 46/2004, 47/2004 αποφάσεις της χορήγησε ανάλογη άδεια στον υπεύθυνο επεξεργασίας για την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων υγείας για επιστημονικούς/ερευνητικούς σκοπούς με τους εξής όρους: α) η πρόσβαση στα σχετικά αρχεία να γίνει στο χώρο τήρησής τους, ώστε να μην εκφεύγουν από την σφαίρα επιρροής του υπευθύνου επεξεργασίας β) οι αιτούντες την πρόσβαση θα εξάγουν από το αρχείο μόνο όσα στοιχεία τους είναι κατά την επιστημονική κρίση τους απαραίτητα για την ολοκλήρωση του συγκεκριμένου ερευνητικού έργου γ) η ανωνυμοποίηση των προσωπικών δεδομένων θα γίνει ήδη κατά τα διάρκεια της πρόσβασης στα δεδομένα (καθώς, στις κρινόμενες περιπτώσεις, δεν προέκυψε η ανάγκη των αιτούντων-ερευνητών να συνδέσουν τα στοιχεία που ταυτοποιούν τα υποκείμενα με τα προσωπικά τους δεδομένα και να καταγράψουν πλήρη –μη ανωνυμοποιημένα- στοιχεία για την διεξαγωγή της έρευνας).

2. Στην υπό κρίση περίπτωση η Α η οποία είναι διδάκτορας του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Πάντειου Πανεπιστημίου ζητά πρόσβαση στο αρχείο του Αναθεωρητικού Δικαστηρίου, το οποίο περιέχει ευαίσθητα δεδομένα φυσικών προσώπων, προκειμένου να συμπληρώσει τη διδακτορική της διατριβή με τίτλο «Ο εμφύλιος πόλεμος στα Μαστοροχώρια και την Αετομηλίτσα της Κόνιτσας».

Επειδή υπάρχει πιθανότητα ανάμεσα στο αρχειακό υλικό στο οποίο ζητείται η πρόσβαση από τον ερευνητή να υπάρχουν προσωπικά δεδομένα προσώπων που βρίσκονται ακόμα εν ζωή, τυγχάνει εφαρμογής ο ν. 2472/1997 και η Αρχή γνωμοδοτεί για τη χορήγηση (ή μη) αδειάς για πρόσβαση στο εν λόγω αρχείο.

Επειδή η πρόσβαση στο ιστορικό αρχείο του Αναθεωρητικού Δικαστηρίου κατά τα έτη 1946-1964 είναι αναγκαία για την συμπλήρωση της διδακτορικής έρευνας της Α, πρέπει να της επιτραπεί η πρόσβαση αυτή στο παραπάνω αρχειακό υλικό που τηρείται

στο Αναθεωρητικό Δικαστήριο, υπό την προϋπόθεση ότι θα εξάγει μόνο τα δεδομένα που κατά την επιστημονική της κρίση είναι απαραίτητα για την ολοκλήρωση της μελέτης της, καταγράφει μόνο το ιστορικό της κάθε περίπτωσης και όχι τα στοιχεία που ταυτοποιούν το ιστορικό με συγκεκριμένα πρόσωπα, που δυνατόν να βρίσκονται ακόμα στη ζωή, και τηρήσει την ανωνυμοποίηση σε κάθε μεταγενέστερη χρήση των δεδομένων αυτών με π.χ. δημοσιοποίηση της έρευνας.

Για τους λόγους αυτούς

Η Αρχή χορηγεί άδεια στο Αναθεωρητικό Δικαστήριο ως υπεύθυνο επεξεργασίας του παραπάνω αρχείου να επιτρέψει στην Α, την πρόσβαση στο εν λόγω αρχείο με τους εξής όρους: Η πρόσβαση να γίνει στον τόπο που αυτό τηρείται σήμερα, και ο ερευνητής να εξάγει μόνο τα δεδομένα που, κατά την επιστημονική του κρίση, είναι απαραίτητα για την ολοκλήρωση της μελέτης του, να καταγράφει μόνο το ιστορικό της κάθε περίπτωσης και όχι τα στοιχεία που ταυτοποιούν το ιστορικό με συγκεκριμένα πρόσωπα, που δυνατόν να βρίσκονται ακόμα στη ζωή, και να τηρήσει την ανωνυμοποίηση σε κάθε μεταγενέστερη χρήση των δεδομένων αυτών.

Ο Πρόεδρος της Αρχής

Η Γραμματέας

Πέτρος Χριστόφορος

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου